

DOKUMENTARNI IZVEŠTAJ · 09 SEPTEMBER 2026

Grimizna zima

Represija ustanka 2025-26 u Islamskoj Republici Iran: dokumentarni izveštaj

42,000+

ubijenih demonstranata

100,000+

prিতvorenih

200+

gradova, svih 31 provincija

8-9. januar

najsmrtonosnije noći

Sastavljeno iz javne arhive na iranholocaust.org. Nezavisni dokumentacioni projekat; nije povezan ni sa jednom vladom, političkom partijom ili opozicionom organizacijom. Objavljeno pod CC BY 4.0.

Izvršni rezime

Između kraja decembra 2025. i februara 2026. godine Islamska Republika Iran suočila se sa najvećim dugotrajnim protestnim pokretom u svojoj istoriji. Demonstracije zabeležene u više od 200 gradova širom svih 31 provincije naišle su na upotrebu bojeve municije, masovna hapšenja i, od januara 2026., ubrzana pogubljenja uhapšenih demonstranata.

Ovaj izveštaj sastavlja javne podatke koje poseduje arhiva na iranholocaust.org: hronologiju protesta, događaje noći 8. i 9. januara 2026., podatke o žrtvama i hapšenjima koje su prikupili nezavisni posmatrači, institucije koje sprovode represiju i odgovor stranih vlada i multilateralnih tela. Svaki odeljak je preuzet sa odgovarajuće objavljene stranice arhive, koja sadrži reference za svaku stavku.

Cifre navedene ovde su procene sastavljene pod uslovima ograničenja interneta, zatvorenih sudova i uskraćivanja pristupa nezavisnim istražiteljima. Treba ih čitati kao dokumentovani minimum, a ne kao konačan zbir; ograničenja su navedena u odeljku 7.

Ključna otkrića

1. Smrtonosna sila korišćena je protiv nenaoružanih demonstranata kao rutinska metoda kontrole mase, a ne kao izuzetan odgovor na nasilje.
2. Noći 8. i 9. januara 2026. označavaju najsmrtonosniji zabeleženi interval ustanka, pri čemu je Rašt u provinciji Gilan zabeležio najveći broj žrtava u jednoj noći.
3. Pogubljenja nakon zatvorenih postupaka, bez branioca po izboru optuženog i na osnovu priznanja za koja su optuženi rekli da su iznuđena, nastavila su se tokom celog perioda.
4. Prekidi komunikacija nametnuti su paralelno sa najintenzivnijim operacijama, suzbijajući istovremenu dokumentaciju i smanjujući zabeležene brojke žrtava.
5. Međunarodna reakcija je uglavnom bila deklarativna. Izjave zabrinutosti retko su bile praćene strukturnim sankcijama, smanjenjem diplomatskih odnosa ili upućivanjem na mehanizme odgovornosti.
6. Dokazna osnova je namerno nepotpuna, što je dizajn države. Nezavisni posmatrači, porodice i mreže dijaspore ostaju primarni kanal dokumentacije.

Sadržaj

1. Pozadina: kako je počeo ustanak
 2. Hronologija protesta
 3. Noći 8-9. januara 2026.
 4. Žrtve, hapšenja i pogubljenja
 5. Aparat represije
 6. Međunarodni odgovor
 7. Metodologija i ograničenja
- Tabla: mrtvi, po imenu
8. Preporuke
- Aneks: izvori i skupovi podataka

Napomena o sadržaju: ovaj izveštaj opisuje ubistva, torturu, smrti u pritvoru, seksualno nasilje i pogubljenja, uključujući i pogubljenja maloletnika.

ODELJAK 1

Pozadina: kako je počeo ustanak

Uzroci trenutnog ustanka, po čemu se razlikuje od ranijih talasa protesta i kako je država odgovorila.

Kratak odgovor. Iranci protestuju jer su se četiri decenije nezadovoljstva spojila: obavezni hidžab i nadzor nad telima žena, masovna pogubljenja, ekonomski kolaps i neispunjene osnovne potrebe poput vode i struje. Trenutni talas počeo je krajem decembra 2025. i proširio se na više od 200 gradova, suočen s vatrom iz vatrenog oružja, masovnim hapšenjima i gašenjem interneta.

Zbog čega ljudi protestuju?

- **Obavezni hidžab i nadzor nad ženama.** Policija za usmeravanje, nadzor nad ženama u automobilima i na radnim mestima, kao i smrt Mahse Amini 2022. godine ostaju simbol državne kontrole nad privatnim životom.
- **Pogubljenja.** Iran pogubljuje više ljudi nego bilo koja druga zemlja osim Kine, uključujući protestante osuđene nakon sumarnih suđenja. Pogledajte pogubljenja.
- **Ekonomski kolaps.** Depresijacija valute, inflacija i neisplaćene plate gurnule su velike delove platežne srednje klase u siromaštvo.
- **Infrastrukturni kolaps.** Redovna isključenja struje, nestašice gasa zimi i ozbiljna nestašica vode izazvali su proteste u provincijskim gradovima koji su ostali mirni u ranijim talasima.
- **Bez puta ka promeni.** Kontrolisani izbori, uhapšeni advokati i zatvorene novine ostavljaju ulicu kao jedini preostali kanal.

Kada su počeli trenutni protesti?

Policija za Grimizna zima ustanak je počeo krajem decembra 2025. i naglo eskalirao u januaru 2026. Noći 8. i 9. januara 2026. donele su najveći broj smrtnih slučajeva u jednoj noći, pri čemu je Rašt bio najpogođeniji grad.

Po čemu se ovo razlikuje od 2009, 2019. i 2022?

Talas	Okidač	Ključni zahtev
Zeleni pokret 2009.	Sporni predsednički izbori	Reforma unutar sistema
Aban 2019.	Povećanje cene benzina	Ekonomska pomoć; zatim promena režima
Žena, život, sloboda 2022.	Smrt Mahse Amini	Ukidanje obaveznog hidžaba i klerikalne vlasti
Grimizna zima 2025–2026.	Kumulativno: cene, isključenja struje, pogubljenja	Kraj Islamske Republike

Iranski ustanak 2026. — Krvava zima: vremenska linija, gradovi, žrtve i kako su iranski demonstranti suočeni sa suzbijanjem Islamske Republike.

Устанак.

Četrdeset sedam godina, u četrnaest poglavlja državnog nasilja — od krova škole Refah do ulica Rašta.

Poreklo — arhitektura represije.

U noći **15. februara 1979.**, tri dana nakon povratka Homeinija, četiri generala Šahove vojske pogubljena su na krovu škole Refah u Teheranu. Suđeno im je pred revolucionarnim sudom sa jednim članom, koji je vodio **Sadegh Khalkhali**, „sudija vešalica“. U roku od deset meseci, nova država je pogubila preko 500

ljudi. Institucionalni okvir Islamske Republike — revolucionarni sudovi, moralne patrole, IRGC, komiteti smrti — uspostavljen je u tim prvim mesecima.

Izvor: Boroumand centar, Amnesty International (1980), Ervand Abrahamian, *Tortured Confessions*.

Vladavina terora.

Nakon što je masovna demonstracija 20. juna 1981. ugušena, režim se okrenuo protiv levice, partije Tudeh, nezavisnih levičarskih grupa i **Bahá'í zajednice**. Amnesty je dokumentovao najmanje 2.946 pogubljenja samo 1981. godine; prava cifra je viša. **Asadollah Lajevardi**, tužilac u Evinu, postao je arhitekta masovnog mučenja i pogubljenja. Do 1982. većina glavnih opozicionih organizacija je uništena, njihovi lideri ubijeni, a njihovi članovi prisiljeni da se skrivaju ili odu u egzil.

Izvori: Amnesty International, centar Boroumand, Međunarodna Bahá'í zajednica.

Zatvorski masakri.

Nakon Homeinijeve tajne fatve krajem jula 1988. godine, „komiteti smrti“ u Evinu, Gohardashtu i zatvorima širom zemlje ispitivali su političke zatvorenike – većina je već služila kazne – po nekoliko minuta. Oni koji nisu hteli da se odreknu svojih verovanja su obešeni. Procene se kreću od 4.500 do preko 30.000 pogubljenih tokom dva meseca. Tela su sahranjena u neobeležnim masovnim grobnicama u **Khavaranu** i drugde; porodicama je i danas zabranjeno da oplakuju svoje mrtve.

Veliki ajatolah **Hossein-Ali Montazeri**, tada Homeinijev naslednik, usprotivio se ubistvima: „*Najveći zločin u Islamskoj Republici, za koji će nas istorija osuditi, počinjen je po vašoj naredbi.*“ Uklonjen je sa liste naslednika.

Izvori: Amnesty: Krvlju umrljane tajne (2018), Iran Human Rights Documentation Center.

Lančana ubistva.

Između 1988. i 1998. godine, desetine disidenata, intelektualaca i pisaca ubijeno je u Iranu od strane agenata Ministarstva obaveštajnih službi. Ubistva **Dariussha Forouhara i Parvaneh Eskandari** (22. novembar 1998.), **Mohammada Jafara Pouyandeha i Mohammada Mokhtarija** konačno su iznudila priznanje. Državni odgovor bio je da identifikuje zamenika ministra, **Saeeda Emamija**, kao „glavnog krivca“; on je umro u pritvoru 1999. godine, zvanično od samoubistva pijenjem kreme za uklanjanje dlaka.

ODELJAK 2

Hronologija protesta

Kako je počela Grimizna zima: kolaps rijala, štrajk u bazaru i prvi nestanci struje u decembru 2025.

Ustanak koji je doneo najsmrtonosniji mesec u istoriji Islamske Republike nije počeo 8. januara. Počeo je pet nedelja ranije, kolapsom valute i zatvorenim bazarom. Ova stranica beleži decembar 2025. na njegov sopstveni način.

Koliko je ljudi ubijeno? Pogledajte celokupan praćenje broja žrtava u Iranu — provereni imenovani brojevi, zvanični podaci i jaz između njih, po periodima.

Dan po dan

Rani decembar	Rijal puca Valuta je kliznula preko 120.000 tomana za dolar. Cene hleba, lekova i goriva menjale su se nedeljno. Nestanci struje od šest do osam sati dnevno bili su uobičajeni u Teheranu, Karadžu i Isfahanu.
Sredina decembra	Počinju štrajkovi u bazarima Trgovci u Velikom bazaru u Teheranu zatvorili su tezge zbog kursa i carinjenja uvoza. Štrajkovi su se u roku od nekoliko dana proširili na Tabriz, Isfahan i Mašhad.
Kraj decembra	Od cena do sistema Uzvikivanja su se pomerila sa troškova života na samu državu. Protesti su prijavljeni u više od 180 gradova. Vozači kamiona i radnici petrohemijskih postrojenja pridružili su se povremenim obustavama rada.
28–31. decembar	Prve smrti i prvi nestanci struje Snage bezbednosti su otvorile vatru na gomile u nekoliko provincijskih gradova. Mobilni internet je bio usporen noću u kurdskim i beludžistanskim provincijama — obrazac koji će prethoditi januarskim ubistvima.

Zašto je decembar važan

Januarska ubistva se obično prikazuju kao da su počela 8. januara. Nisu. Decembar 2025. je mesec kada je protest promenio karakter: od štrajka na pijaci zbog kursa do nacionalnog pokreta protiv sistema, i od policijskog obuzdavanja do prve upotrebe vatrenog oružja i regionalnih internet blokada. Svaki element Dve noći bio je uvežbavan u poslednjoj nedelji decembra.

To takođe objašnjava geografiju. Ustanak nije počeo u severnom Teheranu. Počeo je u trgovačkim četvrtima i provincijama — Rašt, Nišapur, Marvdašt, Džavanrud, Azna, Kermanšah — mestima bez dopisničkih biroa i bez propusnog opsega.

Šta je prebrojano u decembru

Nijedan monitor nije objavio samo decembarsku cifru. HRANA-ina potvrđena Grimizna zimska lista, zatvorena 23. februara 2026. sa 7.007 potvrđenih smrtnih slučajeva, tretira kraj decembra 2025. kao početak perioda. Zvanični vladin broj od 3.117, objavljen 1. februara 2026, pokriva isti vremenski okvir.

Šta se dogodilo u Iranu u januaru 2026: hronološki zapis protesta Grimizne zime, dve noći 8–9. januara, masakra u Raštu i svake objavljene brojke poginulih.

Povezano: Izrael, SAD i Iran — kako su Iranci videli napade: junski dvanaestodnevni rat 2025, operacija Epiphany Fury 2026, evidencija ciljeva i civili koji su ipak ubijeni.

Za trideset jedan dan, protestni pokret koji je počeo zbog cena i nestanka struje postao je najsmrtonosniji sukob između Islamske Republike i njenih sopstvenih građana od 1979. Ova stranica beleži šta se

dogodilo, dan po dan, i postavlja svaku objavljenu brojku poginulih jednu pored druge kako bi čitaoci mogli tačno da vide gde se razlikuju.

Koliko je ubijeno? Pogledajte ceo Praćenje broja poginulih u Iranu — potvrđeni imenovani brojevi, zvanične brojke i razlika između njih, po periodima.

Dan po dan

31. decembar 2025 – 3. januar 2026.	Pre gušenja Amnesty International i Human Rights Watch dokumentovali su najmanje 28 ubijenih demonstranata i prolaznika u 13 gradova u 8 provincija. U Maleksahiju, provincija Ilam, IRGC snage su pucale iznutra iz baze Basidž i ubile Rezu Azimzadeha, Latifa Karimija, Mehdiya Emamipura, Faresa (Mohsena) Aga Mohamadija i Mohamada Rezu Karamija. U Azni, provincija Lorestan, ubijeni su Vahab Musavi, Mostafa Falahi, Šajan Asadolahi, Ahmadreza Amani, Reza Moradi Abdolvand i Taha Safari – šesnaestogodišnjak, čije je telo uskraćeno njegovoj porodici.
3. januar	Signal sa vrha Ali Hamenej je javno izjavio da „izgrednike treba staviti na njihovo mesto.”
5. januar	Bez popustljivosti Predsednik pravosuđa naložio je tužiocima širom zemlje da ne pokazuju „nikakvu popustljivost” prema privedenim demonstrantima.
8–9. januar	Dve noći Država je prešla sa policijskog obuzdavanja na potpunu vojnu represiju. IRGC je dobio izričito naređenje da upotrebi smrtonosnu silu protiv nenaoružanih civila. Raspoređeni su snajperisti, oklopni transporter i helikoptersko nadgledanje; medicinske ustanove su gađane, a lekari koji su lečili ranjene demonstrante hapšeni. U Raštu je HRANA dokumentovala najmanje 392 ubijene osobe, od kojih je velika većina stradala nakon što je uveden prekid internet veze. Pročitajte celokupan izveštaj o Dve noći.
22. januar	Procena UN Mai Sato, specijalni izvestilac UN za ljudska prava u Iranu, izjavila je da bi broj mrtvih mogao da premaši 20.000.
22–24. januar	Procurili interni izveštaji Interni izveštaji IRGC Obaveštajne organizacije procenjuju broj poginulih na 33.000–36.500. Procurili parlamentarni izveštaj naveo je 27.500.
25. januar	Dve publikacije, dva broja Iran International je objavio procurile dokumente Vrhovnog saveta za nacionalnu bezbednost koji pokrivaju više od 400 gradova. Time je izvestio o listi od 30.304 smrtnih slučajeva povezanih sa protestima registrovanih u civilnim bolnicama samo za 8–9. januar, pozivajući se na dva visoka iranska zvaničnika koji su izjavili da je administracija „ostala bez vreća za leševe” i da je koristila „poluprikolice umesto ambulantnih kola.”
1. februar	Zvanični broj Vlada Pezeškijana objavila je brojku od 3.117 mrtvih, uključujući oko 214 pripadnika snaga bezbednosti.
23. februar	Izveštaj „Grimizna zima“ HRANA je objavila proverenu imenovanu listu od 7.007 potvrđenih smrtnih slučajeva – 6.488 odraslih demonstranata, 236 maloletnika, 207 pripadnika bezbednosnih snaga i 76 osoba koje nisu učestvovala u protestima – dok se 11.744 slučaja još uvek proverava. Iran International je nezavisno sastavio spisak od 6.634 imena.

Svaki objavljeni broj žrtava

Nijedna nezavisna istraga nije dozvoljena unutar Irana. Ovo su podaci iz javne evidencije od februara 2026. godine, sa navedenim izvorima.

Izvor	Mrtvih	Napomena
Vlada Irana (1. februar 2026.)	3,117	Zvanični broj, uključujući oko 214 pripadnika bezbednosnih snaga
HRANA, <i>Grimizna zima</i> (23. februar 2026.)	7,007	Proverena imenovana lista; 11.744 slučaja se još uvek proverava
Iran International (spisak imena)	6,634	Nezavisno sastavljena imena
Specijalni izvestilac UN (22. januar 2026.)	20,000+	Navedeno kao mogući minimum, a ne potvrđeni broj
Procurili parlamentarni izveštaj	27,500	Nepotvrđeno curenje informacija
Time (25. januar 2026.)	30,304	Bolnice su registrovale samo za 8. i 9. januar
Procurili izveštaji IRGC obaveštajne službe	33,000- 36,500	Nepotvrđeno curenje informacija, više od 400 gradova

Iran International je pronašao manje od 100 zajedničkih imena na svojoj listi i na listi vlade. Koji god broj da preživi nezavisnu istragu, najniže verodostojno curenje informacija već čini 8–9. januar 2026. najsmrtonosnijim dvodnevnim represivnim događajem u modernoj iranskoj istoriji.

Mesec u kome su brojke utvrđene, predsednik se izvinio i rat je počeo.

Povezano: Izrael, SAD i Iran — kako su Iranci videli napade: dvanaestodnevni rat iz juna 2025, operacija „Epic Fury“ 2026, evidencija gađanja i civili koji su ipak ubijeni.

Februar 2026. zatvorio je Grimiznu zimu i otvorio nešto drugo. Ova stranica beleži mesec dan po dan: suprotstavljene brojke poginulih objavljene u njemu, prvo predsedničko izvinjenje u istoriji Islamske Republike i vojnu kampanju koja je počela poslednjeg dana.

Koliko je ubijeno? Pogledajte celokupno praćenje broja poginulih u Iranu — potvrđeni imenovani brojevi, zvanične cifre i jaz između njih, po periodima.

Dan po dan

1. februar	Zvanični broj Vlada Pezeškijana objavila je cifru od 3.117 mrtvih, uključujući oko 214 pripadnika snaga bezbednosti — prvi i jedini državni broj na nacionalnom nivou.
Početak februara	Sahrane kao protest Četrdesetodnevní pomeni za mrtve iz januara okupili su mase u Raštu, Kermanšahu, Džavanrudu i Nišaburu. Nekoliko njih je razbijeno vatrom iz vatrenog oružja, što je dovelo do novih smrti i novih sahrana.
11. februar	Pezeškijan se izvinjava Na godišnjicu revolucije 1979, predsednik Masud Pezeškijan javno se izvinio naciji — ne imenujući počinioca, ne pokrećući istragu niti puštajući na slobodu ijednog pritvorenika.
Sredina februara	Pogubljenja se nastavljaju Smrtne kazne povezane s protestima prolazile su kroz revolucionarne sudove. Broj pritvorenih premašio je 100.000 prema podacima nadzornih grupa, a među zadržanima su bili advokati i lekari.
23. februar	HRANA zatvara svoju listu HRANA je objavila 7.007 potvrđenih smrtnih slučajeva za Grimiznu zimu: 6.488 protestanata, 236 maloletnika, 207 pripadnika snaga bezbednosti i 76 slučajnih prolaznika, uz 11.744 dalja slučaja koja su još uvek pod revizijom.
28. februar	Operacija Epski bes Nakon što su pregovori propali, Sjedinjene Države i Izrael pokrenule su zajedničku vojnu kampanju protiv Irana — otprilike 900 udara u prvih dvanaest sati. Vrhovni vođa Ali Hamenej ubijen je u prvim talasima. Usledio je drugi potpuni prekid internet veze na nacionalnom nivou.

Broj žrtava, jedan pored drugog

Februar je mesec u kojem su brojevi fiksirani u javnom zapisu — i mesec u kojem je postalo jasno da se nikada neće slagati.

Vlada, 1. februar 2026.	3,117 — zvanični broj vlade Pezeškijana, uključujući oko 214 pripadnika snaga bezbednosti.
Iran International	6,634 imenovani mrtvi, nezavisno sastavljeni. Manje od 100 imena preklapa se sa vladinom listom.
HRANA, 23. februar 2026.	7,007 potvrđene smrti; 11.744 slučaja još uvek pod revizijom.
Specijalni izvestilac UN	20,000+ izjavio je 22. januara 2026.
Procurila obaveštajna služba IRGC	33.000–36.500 u internim izveštajima od 22. do 24. januara 2026.

Ne svodimo spor na jedan broj. Neslaganje između vladinog broja od 3.117 i interne procene sopstvene bezbednosne službe od više od 33.000 samo po sebi je deo istorijskog zapisa.

ODELJAK 3

Noći 8-9. januara 2026.

Dve noći od 8. do 9. januara 2026. — Masakr u Raštu i najkrvavijih 48 sati Irana tokom ustanka Grimizne Zime.

Dve noći.

Ono što procurele brojke mogu samo da nagoveste, svedoci čine nespornim.

Upozorenje o sadržaju: ovaj odeljak sadrži dokumentarne fotografije poginulih i ranjenih demonstranata, vreća za leševe i mrtvačnica. Slike su ovde objavljene u skladu sa odredbama o poštenoj upotrebi (fair use), jer se sami događaji negiraju.

Naredba za ubijanje.

Režim je 8. januara 2026. godine prešao sa policijskog obuzdavanja na potpunu vojnu represiju. Revolucionarnoj gardi (IRGC) izdata je eksplicitna naredba da koristi smrtonosnu silu protiv nenaoružanih civila — što je najbrutalnije suzbijanje protesta u istoriji Islamske Republike. Jedinice IRGC-a i Basidža rasporedile su snajperiste, oklopne transportere i helikoptere za nadzor. Medicinske ustanove su bile meta; lekari koji su lečili ranjene demonstrante su hapšeni.

Među najsmrtonosnijim pojedinačnim incidentima bio je **masakr u Rashtu 2026. godine**: HRANA je dokumentovala najmanje 392 ubijenih samo u Raštu, veliku većinu nakon uvođenja blokade interneta. Amnesty International i Human Rights Watch dokumentovali su najmanje 28 ubijenih demonstranata i posmatrača u 13 gradova širom 8 pokrajina između 31. decembra 2025. i 3. januara 2026. — pre nego što je počelo najintenzivnije suzbijanje. U *Malekshahiju, provincija Ilam*: Reza Azimzadeh, Latif Karimi, Mehdi Emamipour, Fares (Mohsen) Agha Mohammadi i Mohammad Reza Karami ubijeni su vatrom snaga IRGC-a iz baze Basidža. U *Azni, provincija Lorestan*: Vahab Mousavi, Mostafa Falahi, Shayan Asadollahi, Ahmadreza Amani, Reza Moradi Abdolvand i Taha Safari — šesnaestogodišnjak čije je telo uskraćeno porodici.

Hamnei je 3. januara izjavio da „izgrednike treba postaviti na njihovo mesto“. Šef pravosuđa je 5. januara naredio tužiocima da ne pokazuju „nikakvu popustljivost“. Vlasti su, pod pretnjom tajnih sahrana, primoravale porodice žrtava da se pojave u državnim medijima i za smrt svojih bližnjih okrive nesrećne slučajeve.

Spor oko mrtvih.

Broj mrtvih postao je jedan od najspornijih podataka u modernoj iranskoj istoriji. Zvanični broj koji je vlada Pezeškijana objavila 1. februara 2026. godine bio je **3.117** (uključujući oko 214 pripadnika snaga bezbednosti). Provereni spisak imena organizacije HRANA, objavljen 23. februara 2026. godine u izveštaju pod naslovom *Grimizna zima*, zabeležila je **7.007** potvrđenih smrtnih slučajeva — 6.488 odraslih demonstranata, 236 maloletnika, 207 pripadnika snaga bezbednosti i 76 osoba koje nisu učestvovala u protestima — uz još 11.744 slučaja koji su i dalje u procesu revizije. Iran International je samostalno sastavio listu od **6.634** imena. Mreža lekara koja je razgovarala sa *The Guardian*-om upozorila je da bi broj žrtava mogao premašiti **30.000**.

ODELJAK 4

Žrtve, hapšenja i pogubljenja

Koliko je ljudi Islamska Republika ubila u gušenju protesta i pogubljenjima — potvrđeni imenovani brojevi, zvanični podaci i jaz između njih.

Kratak odgovor: u ustanku Grimizna zima 2025–2026, HRANA je potvrdila **7.007 imenovanih smrtnih slučajeva** do 23. februara 2026. — 6.488 odraslih demonstranata, 236 maloletnika i 207 pripadnika snaga bezbednosti — dok se 11.744 slučaja još uvek razmatra. Sama iranska vlada priznala je **3,117**; visoki zvaničnici koje navodi Iran International procenjuju broj na preko **30,000**; bolnički registri samo za dve noći 8–9. januara zabeležili su **30,304**. Još više procene idu dalje: izveštaj lekara unutar Irana koji citira *The Sunday Times* izbrojao je **16.500 mrtvih i oko 330.000 povređenih** do 18. januara; procurili poverljivi dokumenti koje je pregledao Iran International procenjuju dvodnevni bilans na preko **36,500**; a Reza Pahlavi, pozivajući se na dijasporske i medicinske mreže, naveo je otprilike **50,000** mrtvih, uključujući oko 15.000 u Teheranu. Tvrdnje da stvarni broj premašuje **100,000** široko kruže i još uvek se ne mogu potvrditi — potvrđeni **100,000+** broj se odnosi na pritvaranja. Tokom ustanka Žena, život, sloboda 2022. **Ubijeno je 551 osoba, uključujući 71 dete**. Svaka cifra ispod nosi datum poslednje potvrde i organizaciju koja ju je objavila.

Broj žrtava po periodima

Period	Ubijeni	Privedeni	Od	Izvor
2025–2026 — Ustanak Grimizne zore	7.007 potvrđenih imena 3.117 zvaničnih · 16.500 (lekari, 18. jan.) · 30.304 bolničkog registra · 36.500+ procurilih dokumenata · 40.000 (NCRI/Pompeo) · 42.000+ procenjenih · ~50.000 (Pahlavi) · 100.000+ navodnih, nepotvrđenih	100,000+	23. februar 2026.	HRANA, Iran Human Rights, Iran International
8–9. januar 2026 — Dve noći	392 samo u Raštu 30.304 smrtnih slučajeva iz bolničkog registra za 48 sati	—	24. januar 2026.	HRANA, Time, BBC
2022–2023 — Žena, život, sloboda	551 (uključujući 71 dete)	22,000+	15. septembar 2023.	Iran Human Rights
30. septembar 2022 — Krvavi petak, Zahedan	96+	—	2023	Amnesty International
Novembar 2019 — protesti zbog cene goriva	304+ (Rojters je izvestio o do 1.500)	7,000+	Decembar 2019.	Amnesty International, Reuters
Leto 1988 — masakri u zatvorima	4,500-30,000 (procene)	—	1988	Amnesty International, UN eksperti
Godišnja sudska pogubljenja, 2024.	972	—	2024	Iran Human Rights
Godišnja sudska pogubljenja, 2025.	1,500+	—	2025	Iran Human Rights

2025–2026: Grimizna zima

Ustanak koji je počeo protestima u decembru 2025. i eksplodirao 8. januara 2026. doneo je najkrvaviju represiju u istoriji Islamske Republike. U opticaju su četiri različite brojke, koje mere četiri različite stvari:

- **7.007 — potvrđena imena.** HRANA je zatvorila svoju listu 23. februara 2026: 6.488 odraslih demonstranata, 236 maloletnika, 207 pripadnika snaga bezbednosti. Dodatnih 11.744 prijavljena smrtna slučaja ostala su pod revizijom. Ovo je donja granica: svaki unos ima ime, mesto i datum.
- **3.117 — priznanje države.** Objavljeno 1. februara 2026, nakon nedelja poricanja i neposredno pre javnog izvinjenja vlade 11. februara.
- **30.304 — bolnički registar.** Time je objavio listu smrtnih slučajeva povezanih s protestima registrovanih u civilnim bolnicama samo za 8–9. januar, pozivajući se na zvaničnike koji imaju pristup evidenciji.
- **30.000–42.000+ — zvanična curenja informacija i procene.** Visoki iranski zvaničnici koje citira Iran International procenjuju broj žrtava na preko 30.000; šire procene za ceo ustanak prelaze 42.000.

Najveća stopa pogubljenja po glavi stanovnika na svetu, objašnjena: godišnji podaci, smrtne optužbe i svako dokumentovano pogubljenje protestnika po imenu.

Pogubljenja.

Iran je svetski lider po broju pogubljenja po glavi stanovnika. Ova stranica navodi imenom protestnike i disidente koje je Islamska Republika pravosudno pogubila od početka ustanka Žena, život, sloboda u septembru 2022. godine, sa datumom, optužbom i izvorom.

- **Javna vešanja i pogubljenja protestnika** — imenom naveden spisak od 32 dokumentovana slučaja od 2020. godine, sa datumom, gradom, optužbom i izvorom.
- **Iranski bilans smrti, period po period** — koliko je ubijeno u svakom talasu represije i zašto se podaci razlikuju.
- **Memorijali** — potpune biografije pojedinačnih žrtava, uključujući i pogubljene.
- **Baza podataka žrtava** — pretraživa evidencija koja stoji iza obe stranice.

Koliko ljudi Iran pogubi svake godine?

Iran Human Rights (IHR) zabeležio je **972 pogubljenja u 2024. godini** — najveći godišnji broj od 2008. godine — i najmanje **1.500+ pogubljenja u 2025. godini**, što je najviše od masovnih ubistava 1988. godine. Iran čini otprilike **tri od svaka četiri zabeležena pogubljenja u svetu**. Podaci ovde obuhvataju samo pogubljenja u vezi sa protestima; pogubljenja zbog droge i običnih krivičnih dela IHR prati odvojeno.

2022–2023 — pogubljenja u okviru protesta „Žena, život, sloboda“

- **Mohsen Shekari**, 23 — obešen 8. decembra 2022, Teheran. Optužba: „moharebeh“ (rat protiv Boga) zbog navodnog ranjavanja pripadnika Basidža. Prvi demonstrant pogubljen tokom ustanka.
- **Majidreza Rahnavard**, 23 — javno obešen 12. decembra 2022, Mašhad. Optužba: „moharebeh“.
- **Mohammad Mehdi Karami**, 22 — obešen 7. januara 2023, Karadž. Optužba: „korupcija na zemlji“. Šampion u karateu; suđeno mu je zajedno sa Huseinijem.
- **Seyed Mohammad Hosseini**, 39 — obešen 7. januara 2023, Karadž. Dobrovoljni dečiji trener. Prema izveštajima, tučen i strujom mučen tokom ispitivanja.
- **Saleh Mirhashemi · Majid Kazemi · Saeed Yaghoubi** — obešeni 19. maja 2023, Isfahan. Poznati kao slučaj „Kuća iz Isfahana“. Svi su prijavili mučenje; Kazemijev audio-snimak priznanja procureo je iz zatvora.
- **Milad Zohrevand**, 21 — obešen 23. novembra 2023, Hamadan. Osuđen na zatvorenom suđenju.

ODELJAK 5

Aparat represije

Jednostavno objašnjenje Islamskog revolucionarnog gardijskog korpusa — njegove strukture, ekonomske moći i uloge u gušenju protesta.

Kratak odgovor. IRGC (Islamski revolucionarni gardijski korpus, ili Sepah-e Pasdaran) je paralelna iranska vojska, osnovana 1979. godine da brani Islamsku Republiku, a ne granice zemlje. Odgovara direktno vrhovnom vođi, upravlja milicijom Basidž i snagama za strane operacije Kuds, i kontroliše veliki deo iranske ekonomije.

Šta znači skraćenica IRGC?

IRGC je skraćenica za **Islamski revolucionarni gardijski korpus**, na persijskom poznat kao *Sepah-e Pasdaran-e Enqelab-e Eslami* (سپاه پاسداران انقلاب اسلامی), obično skraćeno na *Sepah*. Osnovan je dekretom u aprilu 1979, nedeljama nakon revolucije, kao snaga odana novom klerikalnom rukovodstvu i odvojena od regularne vojske (Arteš).

Ko kontroliše IRGC?

IRGC odgovara **vrhovnom vođi**, trenutno Ali Hamenei, a ne izabranom predsedniku ili parlamentu. Njegovog komandanta imenuje i može ga smeniti samo Vrhovni vođa. Ovaj lanac komandovanja objašnjava zašto Gardu treba posmatrati kao režimsku, a ne nacionalnu vojsku.

Koji su glavni ogranci IRGC-a?

Ogranak	Uloga
Kopnene snage	Unutrašnja bezbednost i kontrola provincija; raspoređuju se protiv protesta.
Vazdušno-kosmičke snage	Balističke rakete i dronovi.
Mornarica	Brzi jurišni čamci u Persijskom zalivu i Hormuškog moreuzu.
Kuds snage	Operacije i mreže posrednika van Irana.
Basidž	Dobrovoljačka paravojna formacija mobilisana za uličnu represiju i nadzor.
Obaveštajna organizacija	Hapšenja, ispitivanja i sopstvena krila unutar zatvora.

Istorija, pravni osnov i žrtve iranske moralne policije (Gasht-e Ershad). Uključuje hapšenje Mahse Amini 2022. godine i represiju u okviru Plana Nur 2024.

Moralna policija.

Iranska patrola za usmeravanje (Gasht-e Ershad) — obično nazivana „moralna policija

What is Iran's morality police?

The **Guidance Patrol** (Persian: *Gasht-e Ershad*, گشت ارشاد) is a specialised unit of the FARAJA national police, created in 2005 under President Mahmoud Ahmadinejad. Its formal mission is to enforce the Islamic Republic's interpretation of "public chastity" — overwhelmingly directed at women's clothing, hair, and conduct in public spaces.

Where does the morality police come from?

Compulsory veiling was imposed by Ayatollah Khomeini's decree in March 1979 and codified in 1983. From 1979 to 1992 enforcement was carried out by the **Komiteh** (Revolutionary Committees) and the

Basij. The Guidance Patrol replaced earlier "Chastity Patrols" in 2005 to provide a more visible, uniformed presence with marked vans.

How does the morality police operate?

Patrols of two to four officers — typically one woman in chador, two men — operate from white-and-green vans at metro entrances, parks, malls and university gates. Women judged to be in violation are warned, photographed, and often forced into the van to a "Vozara"-style detention centre for "re-education" briefings, fines, or transfer to court.

Istorija obaveznog hidžaba u Iranu (1979–2026): Član 638 Krivičnog zakonika, Zakon o čednosti i hidžabu iz 2023, Plan Nur iz 2024. i žene koje im pružaju otpor.

Iranski zakon o hidžabu.

Obavezno pokrivanje je u iranskom pravu ukorenjeno od 1983. godine. Zakon o čednosti i hidžabu iz 2023–2024. proširio je kazne na novčane kazne od 8.500 američkih dolara, desetogodišnje zatvorske kazne, bičevanje i zabranu putovanja. Ova stranica prati zakon, njegovu primenu i žene koje mu pružaju otpor.

Kada je Iran uveo obavezan hidžab?

Dana 7. marta 1979, manje od mesec dana nakon revolucije, ajatolah Homeini je naredio da žene u državnim institucijama moraju nositi hidžab. Masovni ženski protesti u Teheranu 8. marta 1979. — na Međunarodni dan žena — privremeno su primorali na povlačenje. Do jula 1980. hidžab je postao obavezan u svim javnim ustanovama, a 26. jula 1983. novi Islamski krivični zakonik (član 102, kasnije član 638) kriminalizovao je svaku ženu koja se pojavi u javnosti „bez odgovarajućeg hidžaba”.

Šta kaže važeći zakon?

Član 638. Iranskog islamskog krivičnog zakonika propisuje kaznu zatvora od 10 dana do 2 meseca ili novčanu kaznu za žene koje se pojave u javnosti „bez hidžaba u skladu sa šerijatom”. U praksi se primena takođe oslanja na član 639 (kvarenje javnog morala), propise o poslovnim dozvolama i saobraćajne propise koji se koriste za zaplenu automobila čije su putnice otkrivene.

Vrhovni vođa, komandanti IRGC-a i snaga Kuds, pravosuđe, Savet stražara i vodeći ideolozi režima — dokumentarni prikaz ko je ko na vlasti u Iranu 2026. godine.

Imena iza rekorda.

Moć u Islamskoj Republici prolazi kroz tri preklapajuće strukture: kancelariju Vrhovnog vođe, Islamski revolucionarni gardijski korpus i klerikalno-pravni aparat koji proverava kandidate i izriče presude. Ova stranica prikazuje profile pojedinaca koji zauzimaju te funkcije 2026. godine, šta svako od njih kontroliše i koji su od njih pod međunarodnim sankcijama. Svaka tvrdnja ovde je preuzeta iz javnih funkcija, zvaničnih saopštenja i objavljenih lista označavanja.

Ali Hamenei — Vrhovni vođa Islamske Republike od 1989. godine

Rođen 1939. u Mešhedu. Predsednik Irana 1981–1989, zatim imenovan za Vrhovnog vođu nakon Homeinijeve smrti u junu 1989. Prema iranskom ustavu, on je vrhovni komandant oružanih snaga, imenuje šefa pravosuđa, polovinu Saveta stražara i direktore državnog radija i televizije (IRIB). On ima poslednju reč o nuklearnoj politici, regionalnoj strategiji i postupanju sa protestima. Označen je od strane Sjedinjenih Država, Evropske unije, Ujedinjenog Kraljevstva i Kanade u vezi sa kršenjem ljudskih prava i gušenjem protesta 2022–2026.

Modžtaba Hamenei — Sveštenik, sin Vrhovnog vođe, često pominjan kao kandidat za naslednika

Rođen 1969. Ne obavlja formalnu državnu funkciju, ali iranski i međunarodni mediji široko izveštavaju da vrši uticaj na kancelariju Vrhovnog vođe i delove bezbednosnog aparata. Više puta pominjan u

spekulacijama o nasledstvu od Zelenog pokreta 2009. godine, kada su ga opozicione figure optuživale za koordinaciju gušenja. Tvrdnje o njegovoj tačnoj ulozi su sporne i u velikoj meri neproverljive iz otvorenih izvora.

ODELJAK 6

Međunarodni odgovor

Одговор света на протесте у Ирану 2026. — како су УН, ЕУ, САД и глобални медији изневерили иранске демонстранте током Гримизне зиме.

Licemerje sveta.

Dominantan zapadni stav prema ratu 2026. bio je „suzdržanost“ — humanitarni okvir koji se predstavljao kao moralni stav. Njegov stvarni učinak na živote Iranaca je suprotan onome što tvrdi.

Sankcionišite simbole, licencirajte barele.

Upravo u mesecima kada su evropske kancelarije apelovale na deeskalaciju u ime zaštite civila, Islamska Republika je ubijala civile brže nego ikada u svojoj istoriji — desetine hiljada u dve noći, zatim političko vešanje svakog drugog dana. Stav „ne ratu“ nije spasao te živote. Primena je bila protiv jedine sile koju režim nije mogao da apsorbuje — spoljnog pritiska na svoje rukovodstvo — dok nije učinila ništa da zaustavi unutrašnje nasilje koje je već bilo u toku.

Pratite naftu. U **septembru 2025.**, tri meseca pre Grimizne zime, Iran je izvezio **2,13 miliona barela sirove nafte dnevno** — najveća mesečna cifra u godini, nivo iznad prvog Trampovog „maksimalnog pritiska“. Otprilike **87 odsto** otišlo je u **Kinu**, prodato po ceni **10–30 USD ispod Brenta**, rešeno kroz lanac senčarskog bankarstva od 45 dana. FDD, oktobar 2025..

Samo Kina kupuje oko **90 odsto** iranske nafte, obezbeđujući otprilike **45 odsto** budžeta iranske vlade — budžeta koji plaća IRGC i Basij. Američko-kineska komisija, novembar 2025..

Slogan se odnosio na zapadne pumpe za gorivo, ne na iranske živote.

Ovo je struktura: **sankcionisati simbole režima, licencirati njegove barele**. Sankcionisati moralnu policiju, licencirati tankere koji ih plaćaju. Označiti IRGC, a zatim odobriti protoke nafte čiji porezi ih opremaju. Iranci koji su streljani na ulicama i vešani u zatvorima plaćaju račun za jeftino gorivo bez kojeg ostatak sveta ne želi da živi.

Zatim dolazi slogan: **ne ratu**. Kao da rat već nije počeo — unutar Irana, protiv Iranaca, 1981. i 1988. i 2009. i 2019. i 2022. i ponovo u januaru 2026. Kao da demonstranti koji su nosili transparente *Žena, Život, Sloboda* kroz svoje gradske centre nisu upravo sahranili trideset hiljada svojih. Kao da četrdeset sedam godina unutrašnjeg rata nije moglo biti odbačeno zapadnim plakatama.

Ono što su Iranci unutar Irana jasno rekli — u BBC i CHRI svedočenjima — jeste da trenutni prekid **nije tragedija koju treba izbeći**, već prva prilika u generaciji kroz koju režim zaista može pasti. Oni su realni po pitanju troškova. Ne traže od međunarodne zajednice da ih oslobodi; traže da prestane da subvencionise njihove tamničare.

Именовани ирански званичници одговорни за убиства демонстраната, мучење и спровођење обавезног ношења хиџаба, уз шаблоне писама за посланике/конгресмене/европосланике за покретање санкција по узору на Магнитски.

Санкције.

Практични водич за вршење притиска на вашу владу да уведе санкције по узору на Магнитски против иранских званичника који су директно одговорни за убијање демонстраната, мучење затвореника и спровођење обавезног ношења хиџаба — са именованим починиоцима и шаблонима писама вашим представницима.

Зашто санкције?

Кривични прогони по принципу универзалне јурисдикције су спори. Санкције нису. Замрзавање имовине и забрана путовања по узору на Магнитски против именованих починилаца — судија, управника затвора, команданата ИРГЦ-а, команданата ФАРАЏЕ — намећу тренутне личне трошкове, шаљу сигнал званичницима средњег ранга да ће њихово учешће бити запамћено и стварају папирни траг за будућа суђења.

Именовани починиоци

Следећи званичници су јавно именовани од стране Мисије УН за утврђивање чињеница о Ирану, Амнести интернешенела, Иран Хјуман Рајтс (ИХР) и ХРАНА-е. Већина је већ под санкцијама ЕУ и/или УК; мали број је под санкцијама САД; готово нико није под санкцијама Канаде или Аустралије.

- **Али Хамнеи** — Врховни вођа. Врховни ауторитет над ИРГЦ-ом, правосуђем и Саветом чувара. Под санкцијама: САД, УК.
- **Хосеин Салами** — Врховни командант ИРГЦ-а од 2019. Под санкцијама: ЕУ, УК.
- **Голамреза Солеман** — Командант Басица. Под санкцијама: ЕУ, УК.
- **Ахмадреса Радан** — Шеф ФАРАЏЕ од јануара 2023. Надгледа Патролу смерница и План Нур из 2024. Под санкцијама: ЕУ, УК.
- **Голамхосеин Мохсени-Еџеи** — Шеф правосуђа од 2021. Лично потписао више смртних казни за демонстранте. Под санкцијама: ЕУ, УК.
- **Аболгасем Салавати** — „Sudija smrti“ 15. odeljenja Revolucionarnog suda u Teheranu. Pod sankcijama: EU, UK, SAD.
- **Mohamad Mogise** — 28. odeljenje Revolucionarnog suda u Teheranu. Ubijen u januaru 2024. godine, ali njegova zaostavština je relevantna za građanske tužbe.
- **Esmail Hatib** — Ministar obaveštajne službe (Etela'at). Pod sankcijama: EU, UK.

Dvanaestodnevni rat iz juna 2025. i Operacija Epski bes iz 2026. godine: zašto su mnogi Iranci pozdravili strane udare na Islamsku Republiku, šta pokazuju podaci o ciljevima i civili koji su ipak poginuli.

Dvaput u osam meseci, Izrael i Sjedinjene Države su iz vazduha udarili na Islamsku Republiku: dvanaestodnevni rat u junu 2025. i Operacija Epski bes, pokrenuta 28. februara 2026. dok je država još uvek pucala na demonstrante na sopstvenim ulicama. U većini zemalja ovakvi napadi ujedinjuju stanovništvo iza svoje vlade. U Iranu se dogodilo gotovo suprotno — a razlog je tema ove stranice.

Šta se dogodilo

13 – 24. jun 2025.	Dvanaestodnevni rat Izrael je pokrenuo vazdušnu kampanju protiv iranske vojne i nuklearne infrastrukture, usmrтивши већи део вишег руководства IRGC-а у првим сатима. Ваздухопловне снаге Сједињених Држава су удариле на утврђена постројења за обogačивање. Прекид ватре је ступио на снагу 24. јуна. Независни посматрачи су избројали више од hiljadу мртвих у Iranу, од којих неколико стотина цивила.
Dec 2025 – feb 2026	Grimizna zima Između dve kampanje, Islamska Republika je ubila sopstvene građane u razmerama kojima se nijedno strano vazduhoplovstvo nije približilo. Samo 8. i 9. januara 2026. IRGC je dobio naređenje da puca na nenaoružane mase. Ovo je kontekst u kojem su Iranci procenjivali ono što je usledilo.
28. februar 2026.	Operacija Epski bes Nakon što su pregovori propali, Sjedinjene Države i Izrael su pokrenule zajedničku kampanju — otprilike 900 udara u prvim dvanaest sati na protivvazdušnu odbranу, proizvodnju projektila i komandne čvorove IRGC-a i Basidža. Vrhovni vođa Ali Hamenej je ubijen u prvim talasima. Iran je uzvratio dronovima i balističkim projektilima, a drugi nacionalni prekid internet veze je pogodio zemlju. Pogledajte zapisnik iz februara.

Zašto mnogi Iranci nisu videli neprijatelja

Okupljanje oko zastave je uobičajeni odgovor na bombardovanje. To se ovde nije dogodilo, ili barem ne u meri u kojoj je Islamska Republika očekivala. Državna televizija je pozivala na nacionalno jedinstvo protiv agresora; ulice nisu odgovorile. U nekoliko gradova demonstranti su izašli iste nedelje, uzvikujući protiv vlade, a ne protiv aviona.

ODELJAK 7

Metodologija i ograničenja

Izvori na koje se oslanjamo

- **Iran Human Rights (IHR)** — Oslo. Primarni izvor za broj pogubljenja.
- **HRANA** — Novinska agencija aktivista za ljudska prava — mreža unutar Irana. Primarni izvor za broj hapšenja.
- **Amnesty International** — istrage na nivou pojedinačnih slučajeva i analiza stanja ljudskih prava.
- **Misija UN-a za utvrđivanje činjenica o Iranu (OHCHR)** — najautoritativniji pravni zapis.
- **Hengaw** za kurdske regione; **Kampanja aktivista za Beludžistan** za Sistan-Belučistan.
- **Centar Abdorrahman Boroumand (Omid)** — istorijska arhiva od 1979. do danas.
- Rojters, BBC, AFP, Le Mond, AP za fotografije sa lica mesta i potvrđena izveštavanja.

Kako ime dospeva u zapisnik

1. Smrt, hapšenje ili presuda moraju biti dokumentovani od strane najmanje dva nezavisna monitora, ILI od strane jednog monitora uz potvrdu porodice, ILI sudskim dokumentom.
2. Uzrok smrti mora biti naveden od strane izvora. Tamo gde režim osporava uzrok, navode se obe verzije.
3. Fotografije se reprodukuju u skladu sa odredbama o poštenoj upotrebi u redakcijske svrhe radi dokumentovanja teških kršenja ljudskih prava, uz navođenje autora tamo gde je poznat.

Brojke na ovom sajtu

Kada kažemo **više od 42.000 ubijenih** i **više od 100.000 pritvorenih** za Grimiznu zimu 2025–2026, brojke objedinjuju izveštaje IHR i HRANA do februara 2026. One su konzervativne — stvarni brojevi, s obzirom na prekide interneta, veći su.

Brojke za ustanak 2022. koje koristimo (više od 551 ubijenog, uključujući 71 dete; više od 22.000 pritvorenih) su ukupne brojke IHR i Amnesty Internationala od februara 2023.

Ključni verifikacioni izveštaji (2026)

- BBC News & BBC News Persian — „Otkrivanje imena i lica žrtava obračuna sa protestima u Iranu“ (9. februar 2026.). BBC Persian Forensic verifikovao je identitete više od 200 ubijenih demonstranata.
- BBC Persian — interaktivna arhiva žrtava.
- Iran Human Rights — Sasan Azadvar, deseti demonstrant obešen u roku od 42 dana (30. april 2026.).
- Iran International — telo pogubljenog osamnaestogodišnjaka Amirossina Hatamija zadržano (april 2026.).
- Vikipedija — Masakri u Iranu 2026. (neprekidno ažurirani enciklopedijski zapis).

Ispravke

Ako imate nove informacije, ime koje nedostaje, pogrešan datum ili ispravku priče na ovom sajtu, pišite na corrections@iranholocaust.org. Svaki imejl se čita.

Kako postupamo sa suprotstavljenim brojkama o smrtnosti

Kod Irana, najčešći propust u izveštavanju jeste jedan broj predstavljen bez izvora ili datuma. Nikada ne spajamo nekompatibilne brojke. Tamo gde se organizacije ne slažu, svaka brojka se pojavljuje uz telo koje ju je objavilo, datum kada je poslednji put potvrđena i šta meri.

ODELJAK 8

Preporuke

Ove preporuke proizilaze iz gore navedenog zapisa i upućene su državama, multilateralnim telima i organizacijama civilnog društva sa mandatom ili kapacitetom za delovanje.

1. Proširiti i adekvatno finansirati nezavisni međunarodni istražni mandat za Iran, sa eksplicitnom nadležnošću nad događajima 2025-26.
2. Sačuvati dokaze: arhivirati verifikovane video snimke, medicinsku dokumentaciju, sudska dokumenta i evidenciju o sahranama po standardima prihvatljivim u budućim postupcima.
3. Priminiti ciljane mere protiv imenovanih komandanata, sudija i zatvorskih službenika umešanih u ubistva, mučenje i nepravedna suđenja sa smrtnom kaznom.
4. Podržati alate za zaobilaženje i otpornu povezanost za iranske korisnike tokom prekida rada mreže.
5. Zaštititi porodice žrtava i puštene pritvorenike od odmazde, uključujući putem ubrzanih humanitarnih viza.
6. Objaviti nacionalne stavove o pogubljenjima demonstiranih i pokrenuti pojedinačne slučajeve po imenu.

ANEKS

Izvori i skupovi podataka

Primarni i sekundarni izvori korišćeni u celokupnoj arhivi i mašinski čitljivi skupovi podataka iz kojih su izvučene cifre u ovom izveštaju.

Kako postupamo sa suprotstavljenim brojkama o smrtnosti

Tip	Definicija	Primer
Potvrđeni imenovani broj	Pojedinci potvrđeni putem dva nezavisna izvora uz ime, datum i mesto	7.007 imenovanih smrtnih slučajeva (HRANA, 23. februar 2026.)
Zvanično priznanje	Broj koji je navela sama iranska država; tretira se kao donja granica, nikada kao ukupan broj	3.117 (iranski zvaničnici, 2026.)
Registar ili zasnovano na dokumentima	Izvedeno iz bolničkih evidencija ili procurilih internih dokumenata	30.304 smrtna slučaja iz bolničkog registra za 8–9. januar 2026.
Procena ili tvrdnja	Projekcije i izjave političkih ličnosti ili mreža; uvek označene kao takve	~50.000 (Reza Pahlavi, pozivajući se na dijasporu i medicinske mreže)

Slike i snimci

Fotografije na ovom sajtu potiču sa Vikimedijine ostave, agencijskih materijala ili organizacija koje dokumentuju, i čuvaju se lokalno kako prekinuti spoljni link ne bi mogao neprimetno da promeni ono što stranica prikazuje. Natpisi navode šta je prikazano i, gde je relevantno, da identifikaciju vrši organizacija koja dokumentuje, a ne mi. Ne objavljujemo grafičke slike preminulih tamo gde postoji portret koji je obezbedila porodica. Ne koristimo generativne slike za prikazivanje bilo kog stvarnog događaja, osobe ili mesta; tamo gde je ilustracija generisana, ona je označena.

Prevod

Stranice se objavljuju na 41 jeziku. Prevodi su mašinski potpomognuti, a zatim provereni u pogledu terminologije, imena i brojki, koje se nikada ne lokalizuju u različite brojeve. Tamo gde je prevedena stranica iza engleskog originala, engleska verzija je verzija koja važi. Prijavite grešku u prevodu na adresu za ispravke; dovoljni su lokacija i URL.

Nezavisnost i finansiranje

Ovaj sajt ne prima finansijska sredstva ni od jedne vlade, političke partije, organizacije u egzilu — uključujući Mojahedin-e Khalq i NCRI — niti komercijalnog sponzora. Ne sadrži reklame i ne prima donacije. Sadržaj se objavljuje pod licencom Creative Commons Attribution 4.0 kako bi mogao biti kopiran, preveden i ponovo objavljen bez dozvole, uključujući i od strane onih koji se s njim ne slažu.

Šta ne radimo

- Ne primamo uredničke smernice ni od jedne vlade, partije, grupe u egzilu ili nevladine organizacije.
- Ne objavljujemo imena pod pritiskom porodica koje zahtevaju privatnost.

Nezavisnost

Nijedna vlada, partija, izgnanička frakcija, nevladina organizacija ili donator nema uredničku kontrolu. Sajt ne prihvata oglašavanje niti donacije. Održavaoci volontiraju svoje vreme.

Fotografije i licenciranje

Fotografije sa Wikimedijine ostave reprodukovane su pod navedenim licencama uz navođenje autora. Slike sa BBC-ja, Rojtersa, AP-a, AFP-a i Sipe preko Le Monda reprodukovane su u skladu sa uredničkim odredbama poštene upotrebe za dokumentovanje teških kršenja ljudskih prava, uz navođenje autora tamo gde je poznat.

Upotreba veštačke inteligencije

Generativna veštačka inteligencija koristi se isključivo za nacрте prevoda i lekturu materijala sa navedenim izvorima. Nijedan izmišljen citat, slika ili identitet pomoću veštačke inteligencije ne pojavljuje se na ovom sajtu. Svaka činjenica zadržava ljudski proveren primarni izvor.

Politika ispravki

Greške se ispravljaju u roku od 48 sati od potvrde. Materijalne ispravke (pogrešno ime, pogrešan uzrok smrti, pogrešan datum) beleže se na dnu dotične stranice. Pišite na corrections@iranholocaust.org.

Pristupačnost

Sve stranice ispunjavaju WCAG 2.2 AA ciljeve za kontrast i smanjenje pokreta, nude verziju za štampu i rade van mreže nakon što su jednom posećene.

Skupovi podataka

- **Imenovane žrtve** — iranholocaust.org/data/victims.json
- **Hronologija, 1979-2026** — iranholocaust.org/data/timeline.json
- **Ključne činjenice** — iranholocaust.org/data/key-facts.json
- **Imenovana lica** — iranholocaust.org/data/entities.json
- **Reference izvora** — iranholocaust.org/data/citations.json
- **Uporedni podaci o zločinima** — iranholocaust.org/data/comparison.json

Citat: iranholocaust.org, „Grimizna zima: represija ustanka 2025-26. u Islamskoj Republici Iran“ (09 September 2026). <https://iranholocaust.org/report.pdf>. Licencirano CC BY 4.0.